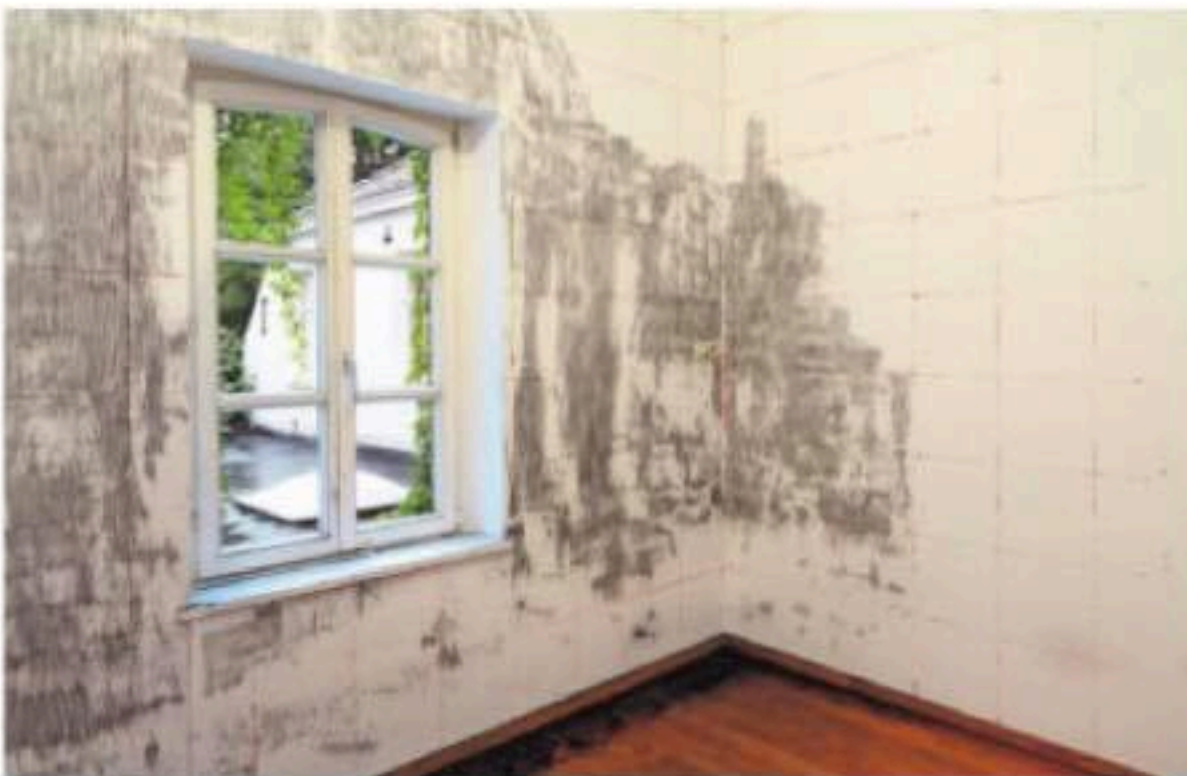

Kunst

De rest is geschiedenis

In Maastricht laten kunstenaars zien hoe ze omgaan met overblijfselen van de geschiedenis. Wat zinloos lijkt, getuigt soms juist van het archeologische werk van de artiest.

Imran Channa, *Holy Ghost* (2017).

De geschiedenis is een kei in vermommen. Neem de op elkaar gestapelde brokken steen; ooit tot pulp vermalen Stasi-documenten waarvan de inhoud niet openbaar mocht worden. Duizenden dossiers werden ten tijde van de hereniging van Oost- en West-Duitsland door de veiligheids- en inlichtingendienst van de DDR razendsnel vermalen en begraven. Jaren later, toen ze de gedaante van stenen hadden aangenomen, werden ze opgegraven. Onbruikbaar voor de waarheidsjager – maar niet voor de Roemeense kunstenaar Daniel Knorr. Die legde de hompen als moderne archeologische vondsten op een witte sokkel in de Maastrichtse tentoonstellingsruimte Marres en gaf het werk de titel *The State of Mind*. Kijk, zegt Knorr, zo ziet vergeten geschiedenis eruit.

Hoe maakt de kunstenaar het onzichtbare zichtbaar? Dat is de onderliggende vraag van de groepstentoonstelling *The Materiality of the Invisible*, het resultaat van een samenwerkingsproject tussen de Jan van Eyck Academie in Maastricht en enige grote archeologische instellingen in Europa.

Bij Knorr kun je zeggen: de 'stenen' werden hem simpelweg als readymades in de schoot geworpen. Dat is waar, maar dan nog moet je de tegenwoordigheid van geest hebben ze op deze manier te gebruiken. Om de metafoer erin te herkennen en erop te vertrouwen dat anderen die ook zien.

In andere gevallen creëert de kunstenaar zijn eigen metafoor. Imran Channa tekende met potlood een foto na uit 1947, toen Brits-India werd opgedeeld in het islamitische Pakistan en het hindoestaanse India. Dat leidde tot zo veel ellende dat dit soort foto's nog altijd veel stof doet opwaaien. Daarom vlakke Channa zijn tekening weer uit. Nu rest op de muur niets dan grijze vegen en ligt de geschiedenis als zwart gumsel op de grond.

In *The Materiality of the Invisible* volgen kunstenaars de sporen van het verleden. Als archeologen pellen ze de lagen van een verhaal, schrapen, vegen en blazen het oppervlak weg om te zien wat eronder verscholen ligt. Neem de video *Work* (1994) van Jeroen Kooijmans. Drie van bovenaf gefilmde en in witte pakken gestoken mannen scheppen ritmisch zand van de ene plek naar de andere. Het lijkt zinloos: wat de één weghaalt, wordt door de volgende weer gestort.

Maar in het kader van deze expositie kun je het ook zien als de perfecte verbeelding van de onverstoortbaarheid van de archeoloog-kunstenaar, die koppig blijft graven op plekken waar anderen hem al twintig keer voorgingen, en die uiteindelijk tóch iets naar boven haalt wat de geschiedenis opnieuw van vorm verandert.

The Materiality of the Invisible.
T/m 26/11 in de Van Eyck Academie, Marres en Bureau Europa, Maastricht.

Stukke

Ook op een ander... van de geschiedenis... verschillende r...

W e blijven in M... *The Materiality of the Invisible* biedt aanknopingspunten... nog een stukje. In B... Europa combineer... menstellers kunst... (bijna) allemaal ga... manier waarop his... gebeurtenissen en... werken in de loop... nieuwe betekenis... krijgen. En ook hier... vraag: wat is de rol... kunstenaar in zo'n... Twee opmerkelijke

Een: in de korte v... *What We Saw Upon*... *ning* (2006) van de... ghaanse kunstenaar... Abdul probeert ee... het zwart geklede... met lange touwen... omver te trekken. V... gebouw precies re... teert, wordt niet du...

ZONDER TITEL

Berichten van het front van de hedendaagse kunst, deze week door

Merel Bem

